
 Vycházejí vlastním nákladem českého národa, rozmnožují sami členáři. Rozšiřují se pouze mezi spolehlivými a důvěryhodnými přáteli; každé opomenutí může být trestáno. Časopis vychází pravidelně a je neprodejný.

MÍROVÝ KONGRES SE TAK ZCELA NEVYDAĚIL

Do inflační série tzv. sovětských mírových akcí v tzv. sovětské mírové ofenzivě přibyla koncem října další: Světový kongres míru. Přestože socialistické země a především vláda SSSR nelitovaly nákladů /účastníci dostali například pozlacené hodinky/, neproběhlo jednání tak jednoznačně a manifestačně, jak si sovětské politbyro přálo.

Někteří účastníci vzali vážně sovětská ujišťování o rozhodném boji proti agresí, útlaku, výhrůžkám, i to, že SSSR se hlásí od začátku své existence až do dneška k myšlenkám proslulého Dekretu o míru, aniž postřehli, že sovětská vláda i strana se pečlivě vyhýbají jakékoli citaci tohoto tak zneužívaně citovaného dokumentu. Hle, co se v něm říká /viz 2. svazek vybraných Leninových spisů/:

"Spravedlivým nebo demokratickým mírem... je mír bez anexí /tj. bez zabránění cizích území a bez násilného připojení cizích národů/ a bez kontribucí. Anexí čili zabráním cizích území rozumí vláda, ve shodě s právním nazíráním demokracie vůbec a pracujících tříd zvláště, jakékoli připojení malého nebo slabého národa k velkému nebo silnému státu bez přesně, jasně a dobrovolně projeveného souhlasu a přání tohoto národa, bez ohledu na to, kdy toto násilné přivtělení bylo provedeno, a také bez ohledu na to, jak vyspělý nebo jak zaostalý je národ, násilně připojený nebo násilně držený v hranicích daného státu.

Je-li kterýkoli národ držen v hranicích daného státu násilím a není-li tomuto národu, přestože projevil takové přání - ať už byle vysloveno v tisku, na shromážděním lidu, v usneseních stran, nebo se projevilo bouřemi a povstáními proti národnostnímu útlaku - poskytnuto právo, aby svobodným hlasováním za úplného odvolání vojsk anektujícího nebo vůbec silnějšího národa ze země rozhodl bez nejmenšího donucení o formách státní existence tohoto národa, pak připojení tohoto národa je anexe, tj. výboj a násilí."

Avšak Sovětský svaz, který prý tak neochvějně sleduje linii vyhlášenou Leninem v Dekretu o míru, jen po druhé světové válce zabral anexemi území přes 700 000 čtverečních kilometrů, což je tolik, jako celé území ČSSR, Itálie, NSR a Holandska. A to do územních zisků nejsou započteny ty, kterých se SSSR zmocnil jinak - téměř každý ze sousedů SSSR na toto sousedství doplatil: Polsko, Německo, Litva, Lotyšsko, Estonsko, Finsko, Japonsko, Rumunsko a také Československo /Podkarpatská Rus/. Navíc existují skryté anexe a okupace, o nichž bychom také mohli podat svědectví z vlastní zkušenosti.

Proto se v Moskvě tvářili tak nevrle, když někdo vážně připomenul Dekret o míru, a byli doslova zlostní, když některý delegát uvedl i příklady, které usvědčovaly sovětskou vládu ze zrady jeho myšlenek. Takoví delegáti byli vylučováni z jednání, okřikováni i ukřičeni, avšak jejich hlas se ozýval přesto a zněl ze samého středu kremelských zdí. A je jen příznačné, že se tu opět a opět ozývalo i jméno Československa, protože za věrolomné přepadení naší země bude SSSR ještě dlouho platit - zatím aspoň svou prestiží. Belgičan René Marchandine konstatoval, že v Československu pokračují dál politické procesy, a proto pražská vláda podle jeho slov "ztratila důvěru čestných lidí celého světa". Jeden americký delegát upozornil na potlačování intelektuální svobody v ČSSR, na umlčení spisovatelů a novinářů a jmenoval řadu jmen uvězněných v čs. žalářích.

Na kongresu bylo dokonce rozšířeno poselství, které k jeho jednání zaslalo 10 čelných politických vězňů, držených u nás na Borech /Šabata, Černý, Tesař atd./; toto poselství bylo u nás už předtím rozšířeno v neoficiálním tisku, vydávaném "samizdatem".

Francouzský delegát připomněl sovětskou okupaci ČSSR, která je v rozporu s proklamovanými zásadami kongresu a člen švédské delegace upozornil na represe, jimž jsou v ČSSR vystaveni dosud Škutina a další. Členka belgického výboru obránců míru Cecile Rolinová řekla ve svém projevu v komisi pro sociální pokrok a lidská práva, že by kongres měl požádat sovětskou vládu, aby vyjádřila svůj kladný vztah ke kongresovému jednání tím, že by udělila amnestii všem politickým vězňům. "Z Prahy a ze Sovětského svazu neustále dostávám výzvy, které nemůžeme ignorovat. Nemůžeme vědomě zapomenout na umlčenou menšinu v nucených táborech, vězeních a v psychiatrických klinikách." Dále žádala, aby "SSSR podal vysvětlení o některých formách intelektuálních a politických represí, které nemůžeme tolerovat ve své vlastní zemi, ale ani ne ve vaší a v Československu, kde dnes vládne jen ticho a moc."

Fakt, že ani na tak pečlivě připraveném a aranžovaném jednání se dnes SSSR a současný československý režim nemůže vyhnout nepříjemným otázkám, na něž nedokáže dát uspokojivou odpověď, ukazuje na významný a pokračující posun v myšlení lidí, i těch, které SSSR pokládá za své přátele. Před nedávnem ještě bylo kladení takových otázek v Moskvě - navíc veřejně - nepředstavitelné.

NORMALIZACE AŽ ZA HROB

Nic tak necharakterizuje postavení Husákova vedení v Československu jako to, že se všemocný generální tajemník ještě pět let po jeho smrti bojí přítomnosti mrtvého studenta Jana Palacha. Poslední místo odpočinku vlastence, o jehož demonstrativní oběti se vyjádřil ve své lepší minulosti s úctou a respektem i nynější prezident republiky, bylo po Husákově nástupu k moci nejhřívánější hrobem v ČSSR. Udělali všechno, aby Palachův čin byl zapomenut: srovali v noci z hrobu pamětní desku a zničili ji, pronásledovali lidi, kteří na hrob nosili květiny a zažihali tam svíce, odváželi k výslechu ty, kteří se tam zastavili i jen k tichému zamyšlení, přejmenovali opět Palachovo náměstí na náměstí Rudarmejců, nikde nesmělo být vzpomenuáno ani ve výroční den Palachova upálení jeho činu. A přestože u zdi Olšan stál ve dne v noci vůz SNB, podstupovali lidé z Prahy i z venkova riziko a chodili k jeho hrobu, rozhodně tam chodili víc než na různé přikázané manifestace. Letos v září dokonce z příkazu bezpečnosti bylo celé okolí obehnané ohradou a přístup zabarikádován, na cestu postaven asfaltový kontejner, cedulky varovaly před vstupem. Přesto se na hrobě objevovaly květiny dál.

V té době už Stb vyvíjela nátlak na matku Jana Palacha a na jeho bratra, aby dali souhlas k vykopání a spálení těla. Matka i bratr odmítali, že Jan si přál ležet na Olšanech a že chtějí jeho poslední přání respektovat. Stb vyhrožovala, že příbuzní budou obviněni z organizování provokací, protože u hrobu prý se demonstruje proti režimu. Palachovi právem namítali, že mohou obtížně něco organizovat, když žijí desítky kilometrů od Prahy. Po několika dnech psychického teroru přišla za paní Palachovou estébáčka "jako žena k ženě" a doporučila jí, aby přece jen souhlas k exhumaci dala, protože její tvrdošíjnost se poszuje jako nepřátelský čin a Jan Palach by byl jinak stejně vykopán a pohřben do hromadného hrobu. Takto aspen bude v urně a bude ho moc navštěvovat - ovšem ve Všetatech.

Pod touto výhrůžkou matka ustoupila a souhlasila. Slíbili jí, že ji k exhumaci pozvou, ale pak Palachovo tělo vykopali tajně v noci z 24. na 25. října a stejně tajně na stejné místo pohřbili Marii Jedličkovou, starou chudou paní, která zemřela 22. října a jejíž pohřeb, protože neměla příbuzné, obstaral městský národní výbor v Praze. Ostatky Jana Palacha byly možná spáleny a uloženy do urny - říkáme možná, protože je dobře známo, že Stb svého času popel jiných "nepřátel socialismu", popravených v tzv. procesu s protistátním centrem, prostě rozsykala po silnicích ve Středočeském kraji. Skutečnost zůstává, že paní Palachová do konce listopadu ještě urnu s popelem svého syna neměla, přestože jí to "jako žena ženě" vyslaná estébáčka slíbila.

Husák si mohl oddechnout, zbavil se opět jednoho nebezpečného protivníka. Bylo to ale oddechnutí předčasné. Před dušičkami žádaly tisíce lidí ~~hřbitovní~~ hřbitovní správu i národní výbor o sdělení, co se s Janem Palachem stalo. ČTK musela 2. listopadu vydat zprávu, že "po dohodě /!/ s matkou a bratrem Jana Palacha ~~xxxxxxpřáníxxxxxx~~ byly v minulých dnech exhumovány tělesné pozůstatky Jana Palacha a na přání /!/ rodiny zpopelněny." V Československu se takovým úředním zprávám vždycky dobře rozumí. A tak přesto, že ohrada kolem bývalého hrobu zatím zůstala a přesto, že na místě odpočinku už leželo jiné tělo, svítily na bývalém hrobě svíčky, posazené do iniciál JP a rov byl

pokryt květinami. Jan Palach bude strašit režim dál, ať se s jeho popelem stane cokoli.

DALŠÍ RÁNA VÁLEČNÝM ŠTVÁČŮM - ODEBRÁNÍ DOKTORÁTŮ V ČSSR

Abyste se přestý občan nemusel namáhat vymyšlením paralel, právě ve dnech, kdy čs. tisk přinesl zprávu o tom, že fašistická junta v Chile odebrala vědecké hodnosti některým pokrokovým vědcům, dostalo také - zatím asi 150 československých vzdělanců cyklostylované oznámení, že se jim odebrá vědecká hodnost. Usnesení, aby vrátili své diplomy, zatím dostali bývalí absolventi Vysoké školy politické a Vojenské politické akademie. Usnesení se odvolává na občanský zákoník, z něhož cituje, že "vědecké hodnosti lze udělit pracovníkům, kteří mají ukončené vysokoškolské vzdělání a svojí vědeckou tvůrčí činností, založenou na vědeckém světovém názoru, i odbornou praxí dávají záruku dalšího vývoje jako socialističtí vědci".

Je v tom jistá - ovšem pouze jistá - logika. Když vědec, vyloučený ze strany a tedy i ze svého místa, dnes pracuje jako bagrista, topič, šefér, zedník, asfaltér nebo vrátný, nedává jeho "praxe záruku dalšího vývoje jako socialistického vědce" a nač je mu tedy doktorát? Má to sice drobný zádrhel v tom, že to byla sama rodná strana, která mu odbornou praxi vzala a že tatáž strana zatím uznává vědecké hodnosti, dosažené například na bohosloveckých fakultách o nichž se dá jen s velkou odvahou tvrdit, že jejich hlavní smysl je "založen na vědeckém světovém názoru". To by se Marx pěkně poděkoval.

Celá akce dává Husákovi před celým světem vysvědčení, že:

1. v Československu nejsou pro vědu a vědeckou hodnost prvořadě vědomosti, ale členství v KSČ,

2. že na befel se někdo může stát doktorem /například Bílak/, ale stejně tak na befel může být skutečný vědec titulu zbaven /např. oněch 150 vyzvaných/,

3. že odměna za práci se v socialismu neuděluje podle zásluh, ale na základě libovůle,

4. že Husák je mnohem důslednější, než kdysi církev svatá, ba i jím nenáviděný Novotný. Neboť církev - jak známe z vlastní historie - poslala sice Jana Husa na hranici, ale jeho doktorátu ho nezbavila, a také Novotný - jak zná zase náš generální tajemník KSČ ze své historie - poslal sice Husáka do vězení /což bylo dokonce více než jen vyloučení z KSČ/, ale titul mu ponechal, a té i přesto, že ho získal ještě za buržoazní republiky.

Ovšem už staří bajkaři zjistili - a taky to napsali - že lze třeba lva překřtít na myš, on však vždy lvem zůstane, i když mu jakoukoli hodnost odeprou. Tato pravda se nám zdá tak zřejmá, že věříme, že se k ní nakonec propracuje i sám Gustáv Husák, i když, jak uplynulých pět let svědčí, se k některým pravdám dopracovává jen velice těžko.

STAROSTI S FRANTIŠKEM JANOUCHEM

Doc. RNDr František Janouch, CSc., do roku 1969 přední pracovník našeho atomového výzkumného střediska v Řeži, uznávaná vědecká kapacita, nyní bez práce, působí zkonsolidovanému režimu stálé starosti. První byla jeho žaloba na ministerstvo vnitra, když mu Stb chtěla odebrat pas - po vynuceném zákroku prokurátora to s vytáčkami museli popřít; pak následovala celá série veřejných Janouchových protestů proti šikanování, z nichž nejznámější, i v cizině publikovaný, je otevřený dopis ministru školství Havlínovi, v němž ho veřejně viní z porušení ústavy za to, že vyslovil zákaz publikace těm vědeckým pracovníkům, kteří byli vyloučeni z KSČ. Protože Havlínův výnos byl veřejně vyvěšen děkanem fakulty všeobecného lékařství UK prof. V. Balašem /manželem známé Mileny Balašové z televize/, Janouch v otevřeném dopise mj. píše:

"Rozhodující a strašné je to, pane ministře, že tento Váš příkaz zdržuje a brání rozšiřování nových objevů, metod a zkušeností, které zachraňují lidské životy, léčí nemocné a zmenšují jejich utrpení. Sám asi dobře cítíte, pane ministře, že historie nikdy neuzná a neospravedlní důvody, které Vás k tomuto rozhodnutí vedly či přiměly a že odpovědnost za důsledky svého rozhodnutí ~~mně~~ ponese Vy sám.

Píše ve svém dopise úmyslně "zdržuje a brání", neboť úplně zamezit šíření a prosazování vědeckotechnického pokroku nemůžete ani Vy z funkce ministra.

Kam by až mohly vést důsledky Vašeho příkazu, si dovolím ilustrovat na hypotetickém /leč plně reálném/ příkladu: mohla by být na Universitě Karlově publikována zpráva o objevu léku proti rakovině, očkování proti hepatytidě či objevu nového antibiotika, kdyby jejich autor byl vyloučen z KSČ? Na naší universitě před šedesáti lety, v tichých místnostech ve Viničné ulici, formuloval svoji obecnou teorii relativity tehdy málo známý profesor Einstein. Kdyby byl vyloučen z KSČ, mohl by tento objev učinit?"

Havlínův výnos se zdál tisku v ostatním světě tak nehorázný, že se nepochybovalo, že musí být odvolán a Janouchovi že bude dovoleno publikovat. Západoněmecký Spiegel dokonce už napsal, že Janouchův útok, který vyvolal v mezinárodních odborných kruzích obrovskou pozornost, využil Husák pro svoji politiku smířování. Prosadil prý, aby atomový vědec mohl opět psát.

Janouch poslal do říjnového Spieglu nyní odpověď; píše v ní, že se časopis mylí: Havlín mu na jeho otevřený dopis neodpověděl, generální prokurátor mu oznámil, že obvinění z porušení ústavy se na Havlínův výnos nemůže vztahovat, protože je v souladu s čs. zákony, a také zmínka o tom, že Janouch může publikovat, neodpovídá pravdě - Husák mu nic takového nedal sdělit a dveře redakci mu zůstávají uzavřeny.

Předtím, 24. září poslal Janouch do Timesů dopis, v němž navrhuje, aby sovětskému atomovému fyziku Sacharovovi byla udělena Nobelova cena za mír /podobný návrh poslal i Solženicyn/. Když dopis vyšel, pozvala si Janoucha Stb a oznámila, že je s ním zavedeno trestní řízení, které je takové státně bezpečnostní důležitosti, že si může vybrat advokáta jen ze seznamu prověřených. V průběhu vyšetřování mu Stb několikrát nabízela emigrantský pas /stejně jako např. spisovatelé Vaculíkovi nebo Kohoutovi a dalším/. Janouch vystěhování odmítl, řekl však, že by souhlasil s pobytem celé své rodiny asi na tři až pět let ve Švédsku nebo v Dánsku, kde by měl možnost pracovat. Státní bezpečnost mu s ulehčením sdělila, že takové povolení zaručeně dostane. Není ovšem nikterak jisto, zda Janouchovi nebude odebráno čs. státní občanství v okamžiku, jakmile se ocitne za hranicemi.

HUSÁK V JUGOSLÁVII

✕ I když na první pohled se zdá, že všechno proběhlo v pořádku, vrátil se přece jen Husák z Jugoslávie s četnými výhradami, které se už daly tušit z je ho bez vysvětlení odvolané tiskové konference, na niž do Bělehradu přijeli zvláštním autobusem dopisovatelé evropských listů až z Vídně.

Husák se pokoušel ze sovětského příkazu přimět Tita k odsouzení čínské politiky - Tito to odmítl s poukazem, že co je jim do takových sporů a navrhl, aby se drželi potřebnějších problémů, jako je hospodářská spolupráce, což se zase moc nelíbilo Husákovi. Nelíbilo se mu také, že ho Tito poslal do Makedonie /na kterou si činí zálusk odjakživa Bulharsko/ a že Makedonci to také na veřejném shromáždění využili k manifestaci, že KSČ podporuje jugoslávskou Makedonii proti bulharským nárokům. A pak byl náš generální tajemník trochu rozladěn tím, že ho Tito nedoprovázel na letiště /už před tím jugoslávská strana odmítla, aby to byla návštěva stranické a státní delegace, trvala jen na osobním pozvání, které bylo kdysi doručeno Dubčekovi a po němž je Husák zdědil - o přítomnosti Biľaka a dalších se jugoslávský tisk oficiálně nezmiňoval/, ačkoli lybijského plukovníka Kaddáfího, který veřejně nadává na SSSR, na letiště v té době doprovodil. S návštěvou byl také nespokojený Jaroslav Hes, který očekával, že nastoupí v Bělehradě na místo velvyslance, ale Husák se domluvil se svým krajanem Nálepku, že Slovákům ještě nejméně dva roky velvyslanectví v Jugoslávii ponechá.

NOVÁ TVÁŘ MILENY BALAŠOVÉ

Poněkud opotřebovaná ředitelka české televize se vrátila z návštěvy v USA, kde byla na zkušené /ačkoli zkušenosti lze podle ní získat jen v SSSR/. Protože tedy zkušenosti přivést nemohla, přivezla si z kosmetického salonu aspoň novou tvář. Plastická operace ji trochu omladila. Ale co to pomůže, když z této omlazené tváře vycházejí tak ošumělé myšlenky? Snad ale bude teď aspoň trochu tolerantnější ke svým mladším kolegyním - v létě totiž vydala vrátným příkaz, že mají dbát na to, aby soudružky nechodily do práce bez podprsenek; vrátní se již těšili na důkladné prohlídky příchozích, přišel však telefonický dodatek, že soudružky mají být jen "omrknuty". Také hlasatel

Šolc, který si již před časem zaopatřil na svoji pleš paruku, což uvítali zvláště osvětlovači, má přispět k estetické úrovni televizních pořadů. Obáváme se však, že i kdyby si paní Balašová dala kromě obličeje vyspravit i poprsí, aby mohla taky chodit bez podprsenky, a kdyby si pan Šolc dal narůst třeba bíbra, ubohému programu to moc neprospěje.

ZPRÁVA, KTERÁ SE NEDOSTALA DO ČERNÉ KRONIKY

SNB, kontrolující v pátek dopoledne výjezdy osobních aut a zjišťující, zda občané dříve neopustili své zaměstnání, bylo voláno k autohavárii na Mělnicku. Po zjištění všech podrobností byla připravena do tisku zpráva: Generální ředitel Čs. televize PhDr. Jan Zelenka, CSC utrpěl na úřední cestě z lovu jelenů na lov muflonů v přiděleném úředním autě Tatra 603 při havárii zranění. Stejně jako jeho šéfér byli oba dopraveni do nemocnice v Mělníku. Četka, která se před uveřejněním této zprávy konzultovala na tiskovém oddělení ÚV KSČ, nakonec zprávu nevydala. Jan Zelenka, který umí svěšené hodnoty dobře využívat /za chatu, postavenou ze státních prostředků, ho kdysi Novotný vyhodil z Večerní Prahy/, tak strávil své padesátiny v nemocnici. Nedostal ani očekávané vyznamenání, které se obětavým sluhům při podobných výročních uděluje.

SANATORIUM PRO NAVRÁTILCE

Bývalé sanatorium v Třebotově u Radotína, opatřené dosud tabulkou zdravotnického zařízení, slouží už několik měsíců jako záchytná stanice pro ty, kteří využili amnestie a vracejí se z emigrace domů. Pod péčí čilých estébáků tam někteří stráví při výsledcích až čtyři týdny /jako například bývalý fotograf Literárních novin Peterka/ a musejí sepsovat všechna jména lidí, s nimiž se v cizině setkali, a všechna místa, která navštívili. Bývají sem odvezeni přímo z hranic nebo z ležtiště, aniž měli možnost pozdravit se s čekajícími příbuznými; mnozí odtud odcházejí, až když v sanatoriu zanechali úpis, v němž se zavazují spolupracovat s Stb. Někteří jdou i před soud, proto že se obvykle dá dosti snadno dokázat, že se v cizině dopustili nějakého činu, poškozujícího zájmy ČSSR. Z 12 bývalých občanů, nyní již se západoněmeckým pasem, bylo na sklonku léta zatčeno, když přišli navštívit své příbuzné. Sdělili jim, že amnestie se týká jen těch, kteří se chtějí vrátit definitivně; oni prý však překročili roku 1968 hranice nedovoleně a musí být za to potrestáni.

LITERATURA A LITERATURA

Zatímco soudruh Müller z ÚV KSČ a soudruh Klusák z ministerstva kultury rozšířili seznam inflačních národních umělců o soudruha Rybáka a zaskočená kulturní veřejnost přemýšlí, za která asi veledla, dostal hlavní cenu za přeložené dílo, vyšlé letos ve Francii, autor, který sice v Československu žije, ale nesmí tady publikovat. Milan Kundera, autor Žertu, abychom vzpomněli aspoň něco, byl vyznamenán za román "Život je jinde", který je satirou na život básníka, žijícího v totalitním státě. Pierre Daix, člen ÚV KS Francie, který o knize napsal do le Mondu recenzi, nešetří chválou; říká, že autor od Žertu ještě víc uzrál a že prospělo i to, že román mohl psát pro Francii bez rukaviček. Hlavní hrdina se stává opěvovatelem policie, píše verše na těžkou práci Stb a dostává se mu za to poct i jiných odměn. Básník zradí Stb i svoji milou a zemře nakonec na mrazu, když mu v bytě jednoho umělce vmetou do tváře, že opustil poctivé lidi a "živí se psaním sraček". Vyhodí ho na balkon, kde zemře na morální chlad i banální nastuzení dohromady.

ZDRAVOTNÍ PÉČE V SSSR

Dostalo se jí koncem listopadu největšímu sovětskému žijícímu matematiku Šikanovičovi, který byl - jako už mnozí - odsouzen do sanatoria pro duševně choré. Jeho obhájkyň nebylo ani dovoleno Šikanoviče vidět, natož s ním promluvit. Profesor, kterého nyní budou "léčit", byl roku 1968 propuštěn za protest proti obsazení ČSSR a za dopis, jímž žádal propuštění jiného matematika, zavřeného v blázinci. Nyní byl odsouzen za to, že rozšiřoval samizdatem vydávanou Kroniku současných událostí.

OCENĚNÍ RUDĚMU PRÁVU

Začátkem října uveřejnilo RP komentář, v němž se pokusilo srovnat fašistickou juntou v Chile s tzv. českými kontrarevolucionáři a autory 2000 slov. Komentář ocitoval 3. října le Monde a na závěr dodal: "Paralela, kterou chce RP vytvořit mezi chilskými generály a stoupenci pražského jara, je bez přehánění malým veledílem fantasmagorické literatury."

"TYTO MODELY JSOU NÁM NEPOCHOPITELNÉ..."

V teoretickém orgánu KS Austrálie "Australian Left Review" byl otištěn rozhovor s členem UV KS Španělska Manuelem Azcaratem, který se také týkal vztahů obou stran k socialistickým zemím, jež jsou v názorech téměř totožné. Azcarat uvedl, že každá kritika těchto zemí je chápána jako nepřátelský útok a že tedy KS Španělska nemá zájem na otevírání nových polemik a podněcování nových rozkolů takovými diskusemi. Avšak i když KSS solidárně podporuje socialistické země v boji proti imperialismu, bude je vždy kritizovat, když jejich politika bude odporovat zájmům španělské revoluce a revolučního hnutí vůbec. "Máme dojem", řekl doslova, "že v některých aspektech politiky socialistických států převládají konzervativní tendence, podmíněné právě státními zájmy... Nemůžeme se řídit zkušenostmi různých evropských socialistických zemí, jejichž vznik byl závislý na jiné socialistické moci. Tyto modely jsou nám nepochopitelné, a proto zdůrazňujeme, že nemůžeme převzít žádný klasický model tohoto druhu. Neexistence dostačujícího stupně skutečné demokracie v socialistických zemích vyvolává nebezpečný stav, ve kterém dochází k prioritnímu uplatnění potlačovatelského zájmu státu nad socialistickým a emancipačním obsahem revoluce."

P ř í l o h a

O NDR JAKO O NÁS

Západoněmecká "Rote Hilfe Dokumentation" uveřejnila rozhovor s autorem už proslulých protestsongů Wolfem Biermannem, který žije v NDR. Jeho tvorba je tam už dávno zakázána, on sám je šikanován, ale svých názorů - a jsou to revoluční a socialistické názory - se nevzdává. Uveřejňujeme výňatek z tohoto interviewu, protože v mnohém vlastně líčí - byť něchtěně - i poměry v ČSSR:

Na otázku, jak to, že on, komunistický písničkář, je zakázán v komunistické zemi, Biermann odpovídá:

"Být komunistou je jednodušší pro jednotlivce, než pro celou společnost. Mimořádně, v komunistické společnosti nebáudou samozřejmě komunisté a nebude jich ani zapotřebí."

Otázka: Vy si ale myslíte, že NDR je na cestě ke komunismu...

Biermann: Lidstvo je na této cestě. Socialistické země jsou na této cestě o klamně malý, ale přece jen rozhodující krok dál. V NDR byli Němci na tuto dobrou cestu dopraveni stalinistickým kopancem. Mezitím se však opatrně učím chodit sami.

Otázka: Proč tedy zákaz?

Biermann: Protože lidé, kteří mají vznešený cíl, se většinou na cestě k němu do krve hádají. Přímá cesta není vždy tou nejkratší a kostrbatá ne vždy tou nejjistější. Mnozí chtějí být dokonce již na této cestě šťastni, protože si myslí, že neexistuje ráj idylického společenského zřízení, a jiní jiní se naopak dokonce obávají, že to bude nudná idyla, a tak se utíkají do zátiší anarchismu a náboženství.

NDR není tedy ani zaslíbenou levicovou zemí, ani byrokratickým policejním státem, je živou, na výsost rozpornou společností. Jsou v ní tvrdí, nepoučitelní stalinisté, cyničtí manažéři, ve vedení jsou možná i měnitelé světa, kteří se možná ještě sami změní. Žijí v ní také pubertální vzorní žáčci, kteří jsou už se vším hotovi, ještě než vůbec začli - a také mladí komunisté, již by například jeli raději na deset let do Číny, na pomoc čínskému lidu při industrializaci, než aby v maloměstské rodince čekali a čekali, až dostanou a zaplatí Trabanta, kterého si před dšeseti lety objednali. Stručně řečeno, existují u nás na společné bázi socialismu už zase pokrokové a reakční síly, a ve vztazích těchto bojů se pohybují i já.

Otázka: Nemohou se ale komunisté poučit z dějin katolicismu, jak barbarské a konec konců neúspěšné je spalovat protestanty a jejich protest na hranici?

Biermann: Monopolní byrokracie nejedná reakčně proto, že nepochopila jisté lekce dějin, nýbrž proto, že jí její hmotné a mocensko-politické zvláštní zájmy zabranují dělat revoluční politiku. Jak může také etablovaný spasitel světa pochopit, že je pouhou přítěží lidem, kteří se mohou a musejí spasit sami!

Jisté zájmy jsou mocnější než rozum - a není také hanba, když pracující lidé pojmají svůj zájem jen rozumem.

Otázka: Když jsou oficiální zástupci NDR při veřejných diskusích na Západě konfrontováni s případem Biermann, odpovídají zpravidla: Biermann vždy jen kritizuje a nic nebuduje.

Biermann: Ano, to je prastará výtká vládnoucích vůči kritice jejich vlády. Tento argument pochází sice ze staré zaprášené truhly, ale zajišťuje příslušnému cestovateli na Západ novou jízdenku k další cestě na Západ.

Lidé, kteří tolik křičí po budování, aby udusili kritiku, sami většinou nepracovali na poli, nepostavili dům a nedali dohromady ani dobrou básně. Disponují nanejvýš neproduktivní schopností krášlit se díly druhých, nebo rozbíjet a zakazovat díla, která se jim najednou nehodí jako ozdoba.

Otázka: Pracujete na básni s titulem "Co máme za sebou, stojí před námi" - a míníte tím barbarství stalinské doby. Proč?

Biermann: Nebudeme-li si tohoto nebezpečí vědomi, budeme skutečně stát před takovýmto návratem do minulosti, protože vláda monopolní byrokracie se dostává do stále většího rozporu s tendencemi, které směřují k socialistické demokracii. Současný boj o budoucnost je veden i na poli minulosti. Vládnoucí kasta byrokratů nemá zájem o prohloubení otřesné polopravdy 20. sjezdu o stalinské hrůzovládě. Nemá zájem znázornit metodou dialektického materialismu, že Stalin byl revolucionář, který se v konkrétních historických podmínkách stal hvězdou reakční vrstvy, která si pod heslem lidového vlastnictví výrobních prostředků přivlastnila lid i se všemi výrobními prostředky. Mezi tím jsou zločiny stalinistické byrokracie, masové vyvražďování komunistů, celý tento kontrarevoluční teror monopolní byrokracie bagatelizovány a zlehčovány jako politováníhodné omyly hrstky psachicky nemocných pánů. Každý, kdo se ke své minulosti chová jako někdo, kdo si nemůže na nic vzpomenout, není - jak řekl Lenin - komunista. A my mladší nemluvíme o tom všem proto, že bychom se rádi hrabali ve staré špíně, nebo že bychom rádi starým chtěli dokázat, že dělali všechno špatně, ale proto, že musíme využít výhod hořké pravdy a zkušeností našich vlastních dějin.

Otázka: Vy vlastně píšete jen pro socialistické publikum!

Biermann: Ano. A proto je škodlivé, že to jsou právě občané NDR, kteří si musejí s námahou a se strachem mořit ruku opisováním toho, co si na Západě může za 5,80 marek koupit každý krasoduch.

Otázka: A kdybyste najednou po nějakém novém plénu ÚV mohl zase veřejně vystupovat?

Biermann: V tom případě bych neužíval jen takzvaných úspěchů, ale i výhod veřejné kritiky. Ve státech bez demokratického života jsou umělci šizeni také o své porážky. V nich existují jen umělé úspěchy a umělé porážky, předepsané těmi, kteří právě vládnou. Tím se ztrácí jakékoli měřítko, protože mnohdy jsou zakazována také díla, která za nic nestojí. A nezdívka se poeti vychloubají výpraskem, který dostali, a místo svých prací ukazují modré fleky na zadcích jako řády. Za takových podmínek bují zneuznaní géniové, kteří píšou celý život do šuplíku. Jsou to lidé, kteří neustále křičí po svobodě, protože zameškali možnost svobodu si vzít.

Naše společnost nepotřebuje buržoazní svobody, ale socialistickou demokracii. Nepotřebujeme liberální kosmetickou operaci. Také kybernetický stalinismus je vážná nemoc, jejíž nebezpečnost spočívá dokonce i v tom, že nesmí být za nemoc označován. Ale jak máme ošetřit a vyléčit byrokratickou syfilidu, když užíváme jen liberální sirup proti kašli? Buržoazní společnosti Západu jsou nevléčitelně nemocné rakovinou hlavy a všech údů uvnitř i vně; v jejich případě se nedá už nic dělat. Syfilida je nepřijemná nemoc, ale je, jak víte, dnes lehce vyléčitelná, za předpokladu, že se jí nebude říkat rýma.

Otázka: A jak to tedy vypadá s uzdravováním v NDR?

Biermann: Po třídních bojích v CSSR a obzvláště v Polsku poznali zřejmě i v našem vedení mnozí komunisté, že je nutno víc než dosud brát ohled na hmotné zájmy dělnické třídy. Poznali také, že pracující tu nejsou jen k tomu, aby řešili domácí úkoly shora určené, ale že bude lepší, když si své úkoly vytyčí sami a rovněž budou určovat a kontrolovat celé společenské dění. Po osmém sjezdu SED se takové tendence projevují, což mě potěšilo.

Otázka: Polským událostem říkáte třídní boje?

Biermann: Gomulkovo vedení nemuselo odstoupit proto, že by v Gdaňsku řádilo několik maloburžoazních chuligánů, nebo že by rozbíjeli výkladní skříň, jak tehdy psalo Neues Deutschland. Rozhořčení se v Polsku vznítilo kvůli zvýšení cen petravin. Tohoto času se dělníci chytli a přivlékli celou byrokratickou svini na politické jeviště. Dělníci a rolníci v armádě se v těchto bojích zachovali právě jako jejich třídní bratři a ne jako armáda, která je od lidu izolována. Kritika cen salámu se stala kritikou zbankrotovaného systému. Nešlo o pár buřtíků, jak se tvrdí, šlo o velkého buřta a polská dělnická třída přitom prosadila změny, ze kterých máme nepřímo výhody i my.

Otázka: Od konce antiautoritářského hnutí mají levičáci na Západě zřejmě ostýchavost mluvit o konfliktech uvnitř socialistických zemí.

Biermann: Tato ostýchavost není nová, je důstojná a už zapáchá. Pochází z třicátých let, kdy takzvaní přátelé Sovětského svazu uškodili věci socialismu v SSSR a i ve svých vlastních zemích dobře míněnými lžemi o moskevských procesech. Na rozdíl od těchto neplodných pokusů pomoci pravdě k vítězství lží ukázala Roza Luxemburgová ve své knize "Ruská revoluce", jak se má mezi komunisty dodržovat mezinárodní solidarita a kritika.

Otázka: Byla tato kniha v NDR zveřejněna?

Biermann: Ne.

Otázka: Jaký užitek by měli levičáci na Západě z vměšování se do vnitřních záležitostí socialistických zemí?

Biermann: Západní levičáci, kteří se vměšují do východního socialismu, se přede vměšují jen do svých vlastních záležitostí.

Otázka: V morálním smyslu?

Biermann: Ne, vměšují se z velmi praktických důvodů, protože pracující masy na Západě si vytvářejí úsudek o socialismu především podle skutečnosti v socialistických zemích. Levičáci na Západě jsou možná schopni Marxovými a andělskými jazyky /slovní hříčka: Engelszungen, Engel = v němčině anděl, pozn. překl./ lidem ujasnit, co ve skutečnosti sami vědí: že je pro ně kapitalismus špatný. Ale jestli je socialismus dobrý, mohou dokázat jen ty země, které s tímto velkým pokusem začaly. Jakmile budou lidé v socialistických zemích žít sice ne bohatěji, ale svobodněji, ne tučněji, ale jistěji než v buržoazních demokraciích, smete dělnická třída buržoazii se stolu tak rychle a jednoduše, že se tradiční měnitelé světa probudí ze svých sektářských snů - ve změněném světě.

x x x